

Maria Muntaner Editora i crítica literària

«Els grans grups editorials deixen grans buits i, en conseqüència, molts lectors desatesos»

És de fora dels grans grups que es fa avançar el món de l'edició

Text: **Pere A. Pons**
Foto: **Jaume Morey**

Maria Muntaner (Palma, 1980) és editora i crítica literària. Dirigeix la col·lecció De biaix, de l'editorial Leonard Muntaner. Col·labora a les revistes *Lluc*, *Serra d'Or* i *Lletres*, entre altres.

Els darrers deu anys s'ha produït a Mallorca una important eclosió de petites editorials que van posant en circulació obres d'enorme qualitat -sobretot estrangeres- en volums atractius i traduccions molt cuidades. Què en penses?

Tal vegada Mallorca no és una excepció: en el mercat del llibre en català hi ha un seguit d'iniciatives que, des de la "perifèria", és a dir, des de fora dels grans grups editorials, són les que fan avançar el món de l'edició, les que fan apostes noves i més arriscades i les que

tenen una sensibilitat especial per tractar el producte. Pens, per posar-ne només alguns exemples, en editorials com El Salobre o El Gall, a Mallorca; Publicacions de la Universitat de València o Afers, al País Valencià; Acontravent, Club Editor, Meteora o Minúscula, al Principat. Aquestes editorials independents, a diferència dels grups editorials, no es regeixen principalment per criteris comercials, i s'afegeixen al llistat d'empreses ja existents que continuen fent bona feina: Quaderns Crema, Edicions de 1984, 3 i 4, Bromera, Pagès Editors, Moll...

L'Editorial Leonard Muntaner participa d'aquesta tendència amb diferents col·leccions. Una és De biaix, que tu dirigeixes. Què hi trobarà el lector?

De biaix va ser pensada per publicar reedicions d'obres de la literatura catalana descatalogades

«Cap editor (si viu de l'edició) no és lliure del tot»

que al meu entendre tenen interès, però sobretot per donar a conèixer obres de la literatura universal. Alhora es va pensar en una edició que, sense ser de butxaca (els llibres van cosits, el paper i la tipografia són els que empram en altres col·leccions...) fos econòmica, de tal manera que pogués sobreviure entre l'allau de narrativa que hi ha a les llibreries. Però De biaix és, sobretot, fruit de la part vocacional de l'edició, en tant que a l'hora d'escollir els títols que en formaran part, partesc principalment dels meus gustos com a lectora. Si els editors, per una cosa o una altra, no sempre podem edi-

tar només els llibres que més ens interessin, diguem que De biaix és on faig al 99% allò que realment vull.

De quina manera va afectar, a una petita editorial com la vostra, la creació d'un gran grup editorial com el Grup 62?

En realitat, sempre he pensat que aquesta concentració no fa altra cosa que beneficiar-nos com a editors i afectar-nos negativament com a lectors. Els grans grups deixen grans buits i, en conseqüència, molts lectors desatesos. És aquí on nosaltres ens movem amb més comoditat, emplenant aquests buits. És veritat que cap editor (si viu de l'edició) no és lliure del tot, però els grans grups tenen les mans més fermades, no poden arriscar-se tant, i editen principalment en funció del número de vendes. Això fa que, per exemple, un llibre del que saben que no se'n vendran més de 200

exemplars, no es pugui editar. I aquí és on entra novament la qüestió de la vocació: probablement com que jo seria una de les interessades en aquests llibres sé que és necessari editar-los, per pocs exemplars que se'n vinguin. No pot ser que hi hagi llibres interessants que no es puguin donar a conèixer a causa de criteris purament comercials. Els petits editors feim molts esforços en aquest sentit.

Quina repercussió, mediàtica i de vendes, tenen a Barcelona els llibres que publicau? I al País Valencià? I a les Illes Balears?

Malauradament parlem de mercats molt diferents. Mentre a les Illes Balears la gent està molt auada a llegir només assajos de temàtica local o llibres d'autors illencs i és difícilíssim vendre una traducció d'Apollinaire, de Barthes o de Jane Bowles, a Catalunya allò que funciona més bé són justament aquestes traduccions. Al País Valencià, també tenim repercussió mediàtica, encara que les vendes no són equiparables a les de Catalunya i Balears.

Quina relació haurien de tenir les institucions amb el món editorial? L'haurien de recolzar?

Les persones que governen les nostres institucions haurien d'estar suficientment preparades per saber valorar allò que aporta la cultura escrita en una societat com la nostra. Amb això ja en tendríem prou.

A banda de la teva faceta com a editora, ets filòloga catalana, has estudiat Teoria de la Literatura, fas crítica literària i has publicat un assaig sobre el poeta Josep Albertí, i un dels temes que més t'interessa és el de les avantguardes plàstica i literària de la Mallorca dels 70. Per què?

En un principi em va atreure el trencament que aquestes manifestacions dels setanta suposaren a Mallorca, que mai no havia conegut una avantguarda forta i en català. Durant la investigació vaig adonar-me de la força de diverses veus poètiques (Albertí, Huguet, Palou...) i del fet que, tret d'alguns estudis concrets, els anys setanta sempre eren tractats d'una manera més o menys anecdòtica. És imprescindible estudiar en profunditat aquests escriptors, així com els artistes plàstics amb els quals col·laboraren. I això, en part, és el que ens hem proposat fer des del projecte d'investigació "La poesia experimental catalana del període 1970-1990", vinculat al grup de recerca de la UIB, *Literatura contemporània: estudis teòrics i comparatius*, dirigit per Margalida Pons.